Teodor Popescu (1887-1963) - partea I

Viaţa şi lucrarea lui Teodor Popescu dovedesc că adevăratul creştinism este întotdeauna proaspăt, ceresc, curat, realizat numai prin întoarcerea la Dumnezeu a fiecărui om care ajunge să-L cunoască personal pe Isus Hristos ca Mântuitor şi Domn. Credinţa salvatoare nu se moşteneşte. Omul nu se naşte credincios, ci trebuie să devină credincios. Când formele religioase au substituit credinţa reală, personală, în Domnul Hristos, Dumnezeu a intervenit şi a făcut ca Evanghelia să fie din nou vestită. In secolul al 20-lea putem vorbi de o întoarcere la viaţa şi învăţătura în adevăr creştină direct prin Cuvântul lui Dumnezeu, fără vreo influenţă a credincioşilor din afara ţării. îndeosebi preoţii ortodocşi Dumitru Cornilescu şi Teodor Popescu au ajuns la cunoaşterea Domnului Hristos ca Mântuitor al lor personal numai prin citirea Bibliei tradusă în limbajul actual chiar în timpul lor. Ei au împărţit Evanghelia şi celor din jurul lor şi mulţi s-au întors la Dumnezeu.

Tradiţia familiei

Teodor Popescu s-a născut la 12.01.1887 în satul Dumbrava, la 16 km sud-est de oraşul Ploieşti. Tatăl său, Gheorghe Ionescu, s-a stabilit în Dumbrava împreună cu soţia lui cu ocazia numirii sale ca preot la biserica din sat. Tatăl lui Gheorghe Ionescu fusese şi el cântăreţ la o biserică din sat.

Gheorghe Ionescu era un bun gospodar şi se mândrea cu copiii lui: să nu aibă altul în sat asemenea copii. Şi lor le plăcea când tatăl le spunea întâmplări din alte vremuri.

Elena, mama lui Teodor, era, la rândul ei, fată de preot. Primii doi copii ai lor erau băieţi, de aceea spera ca a treia oară să aibă o fetiţă. Când moaşa i-a arătat că era tot un băieţel, Elena a suspinat: „Tot băiat şi el...” I s-a împlinit însă dorinţa, pentru că după Teodor a avut şase fete şi la urmă încă un băiat.

Privind în urmă, mama spunea că Teodor a fost cel mai bun copil, întotdeauna respectuos şi ascultător. Când i-au pus numele, părinţii nu ştiau că acesta înseamnă „darul lui Dumnezeu” (în greceşte). Notarul public însă a făcut o greşeală în actul de naştere, scriind numele Popescu în loc de Ionescu. O fi zis: „încă un băiat al popii!” Şi i-a rămas numele Teodor Popescu.

Ca preot, Gheorghe Ionescu memorase liturghia şi ştia foarte bine să facă slujba religioasă. Totuşi niciodată nu citise Biblia. Preoţilor ortodocşi de la ţară nu li se cerea cunoaşterea Scripturii. Preotul era ca un mijlocitor care avea să pună poporul în legătură cu ritualurile bisericii. Dar chiar dacă ar fi avut dorinţa să citească Biblia, ar fi fost un lucru greu, pentru că singura traducere disponibilă era atât de veche, încât părea de neînţeles.

Ca fiu de preot. Teodor memorase şi el părţi întregi din liturghie, deşi nu le înţelegea sensul. Slujbele de duminica erau lungi şi misterioase. În timpul lor, Teodor stătea în picioare ca un stâlp alături de fraţii lui. Mama şi surorile stăteau în cealaltă parte a bisericii, cu femeile, modest acoperite cu basmale de obicei negre. Îl urmărea în tăcere pe tatăl său oficiind liturghia ortodoxă: părea atât de măreţ, atât de neobişnuit omul pe care îl ştia că este tatăl său, cu mâini aspre de plugar şi cu un râs din toată inima... Nu, aici, în biserică, el era ca una din icoane, misterioasă şi parcă prevestitoare de rău. Preotul era îmbrăcat în veşminte pline de broderii şi se mişca rostind cuvinte nedesluşite, nazale.

În timpul verii, copiii părintelui Gheorghe Ionescu mergeau cu alţi copii din sat să se scalde la râu. Iar înspre toamnă, când turme de oi treceau pe drum, coborând de la munte pentru iernare la şes. Teodor stătea ore întregi la poartă,, să vadă şi să audă cum behăiau mieii după mamele lor.

Se simţea cel mai bine lângă fratele său, Ioan, care era mai mare cu doi ani. Erau mereu împreună şi au rămas cei mai buni prieteni. Moartea neaşteptată a lui Ioan, din cauza tuberculozei, peste câţiva ani, avea să rupă inima lui Teodor şi să-l facă să-L caute cu toată seriozitatea pe Dumnezeu.

„Tata a hotărât să mă facă preot”, spunea Teodor, şi acesta era ultimul cuvânt. Ar fi dorit să fie profesor, dar rânduiala era clară. La Seminarul Central din Bucureşti n-a găsit nici un coleg cu temere de Dumnezeu. La 14 ani a îmbrăţişat mai mult literatura. Citind cartea Quo Vadis a rămas în inimă cu o admiraţie pentru cei dintâi creştini.

Într-una din vacanţele petrecute la Dumbrava, din întâmplare a găsit un Nou Testament în podul casei. Era pentru prima dată când ţinea în mână această carte. Luând cartea, a şters-o de praf. Era o traducere veche, un amestec de litere latine şi chirilice, de la cineva din Cernăuţi. Mişcat de faptul că acesta este Cuvântul lui Dumnezeu, mărturisea: „L-am strâns la pieptul meu. Cine l-o fi pus în pod nu ştiu ... Mă izbea tot ce citeam, dar nu aveam pe cine să întreb ceva ... Tatăl meu nu putea să-mi dea îndrumări în teologie, pentru că nu se ridica mai sus de nivelul unui simplu preot de la ţară”.

Abia după câţiva ani, când avea să se facă o traducere nouă, mesajul Scripturii urma să-i devină clar.

Cel mai întunecat timp din tinereţe i-a fost când avea 14 ani: moartea fratelui său Ioan. Amin-tirea acelor zile i-a rămas neştearsă până la bătrâneţe. „Ne-am pomenit că a avut o hemoptizie şi de atunci, din toamnă până în iarnă, tot bolnav a fost”. A ajuns tot mai slab şi în scurt timp a murit. Teodor îşi amintea de acele zile mohorâte după moartea lui Ioan: „Pe mine m-a cuprins un fior, un dor de fratele meu; şi mult aş fi dorit să-l mai văd ... Mă întrebam: O mai fi ceva după moarte? Sau nu mai este nimic? Unde o fi fratele meu? ... În grădina casei părinteşti, vara, priveam la stele, dar ele nu puteau să-mi spună ceva. Nimeni nu putea răspunde întrebărilor pe care mi le puneam. In mine nu găseam nimic, eram în totală neştiinţă. Dar pentru mine s-a pus atunci problema existenţei viitoare”. Cu o inimă grea şi cu o dorinţă sinceră de a afla răspunsuri reale, şi-a continuat studiile la seminar.

După terminarea studiilor s-a înscris la Facultatea de Teologie din Bucureşti. După aceea a urmat şi studiile pentru doctoratul în teologie, la Cernăuţi, pentru că în Bucureşti nu era organizat încă doctoratul. A excelat în studiile universitare. Căuta totodată un îndrumător spiritual, un profesor care să le inspire studenţilor temere de Dumnezeu. Profesorii păreau distanţi şi fără entuziasm în prele-gerile lor şi în doctrina ortodoxă. Singurul de care Teodor s-a simţit atras era Irineu Mihălcescu, om foarte educat şi care a ajuns mai târziu mitropolit al Moldovei. Totuşi, chiar şi Mihălcescu îşi avea problemele lui, pentru că în teologia sistematică pe care o preda era oarecum confuz în ce priveşte dumnezeirea Domnului Isus Hristos.

***

Spre sfârşitul studiilor universitare, Teodor s-a împrietenit cu o tânără cu numele Atena Ionescu. Se potriveau; ea era fiica preotului Constantin Ionescu de la Biserica Sfântul Ştefan (Cuibul cu Barză), din Bucureşti. Teodor era un tânăr înalt, amabil şi în ochii lui albaştri se citea bunătate. Ea avea 19 ani, iar el 24 de ani când s-au căsătorit. Cei trei copii ai lor s-au născut în primii ani ai vieţii lor de căsătorie: Paul, Eugenia şi Ileana.

Teodor a fost numit preot ortodox în anul 1912 la Biserica din Cărămidarii de Jos, în cartierul Grand din Bucureşti. Nu după mult timp, socrul său a murit şi Teodor a fost mutat la Biserica Cuibul cu Barză. Ca preot, se bucura de un nume bun. Te atrăgea cu blândeţea lui firească şi cu atenţia pe care o acorda necazurilor şi întrebărilor fiecăruia. Biserica era fecventată şi predica lui apreciată. Totuşi, privind spre aceste predici de la început, mai târziu avea să spună:

„Am predicat şi până să vin la Domnul Isus. Dar ce predicam? Legea, morala... Luam de pildă un viciu, cum ar fi beţia sau desfrânarea şi îl înfăţişam pe toate feţele. Omul asculta şi spunea: Da, da, aşa este. Sau luam o virtute: bunătatea, dragostea, dărnicia: Da, da, aşa este, încuviinţa ascultătorul ... Insă Domnul Isus lipsea de cele mai multe ori din predică, iar despre mântuirea săvârşită pe crucea Golgotei, nici pomeneală ... Mă socoteam învăţător al altora, deşi eram orb din punct de vedere sufletesc, nu vedeam că la Golgota s-a arătat dragostea lui Dumnezeu”

În acel timp, un tânăr teolog, Dumitru Cornilescu, de origine din comuna Slaşoma, Judeţul Mehedinţi, a venit pe la Cuibul cu Barză şi părintele T. Popescu l-a numit cântăreţ. Cornilescu era neobosit în orice activitate bisericească şi îndeosebi în traducerea cărţilor cu caracter creştin. În dorinţa de mai bine a fost hirotonosit ca ierodiacon (călugăr cu funţie de diacon). Popescu şi Cornilescu erau plini de zel pentru ritualurile bisericii ortodoxe şi căutau să aibă o influenţă morală bună asupra celor din jur. A luat fiinţă şi un comitet de preoţi cu numele „Ia şi citeşte” care edita broşuri pentru popor, Popescu fiind secretarul. Ţineau şi conferinţe religioase în casele în care erau invitaţi. Dar lipsa de viaţă spirituală şi morală era cunoscută în întreaga biserică, nu numai la Cuibul cu Barză. Peste câţiva ani, gândind la activitatea lui de preot şi la lipsa de roade pentru Dumnezeu, Popescu avea să scrie în ziarul „Dimineaţa”:

,,De ani de zile o bună parte din preoţime este profund nemulţumită de starea în care se găseşte poporul nostru din punct de vedere religios... Din numărul acestora cu dorinţe de mai bine făceam şi eu parte. Şi am lucrat pe cât m-au ajutat puterile ...

Rezultatul sforţărilor mele însă era egal cu zero. De ce? Pentru că mai înainte de a încerca vindecarea altora, trebuia să fiu eu însumi vindecat; mai înainte de a îndrepta pe alţii, trebuia să fiu eu îndreptat. In al doilea rând, trebuia să lucrez cu materialul şi metodele pe care le dă evanghelia, dar eu eram încă străin de vestea bună a lui Dumnezeu”.

După patru ani de lucru alături de T. Popescu, D. Cornilescu s-a dus la Stâncești – Botoşani, în nordul Modovei, pentru a traduce Biblia, aşa cum se învoise cu Raliu Callimachi. Atât Cornilescu cât şi această femeie bogată şi bătrână îşi dădeau seama că traducerile Bibliei, existente atunci, foloseau atât de multe arhaisme, încât era imposibil să fie citite cu folos.

În timp ce traducea Biblia, Dumitru Cornilescu şi-a îndreptat inima spre Dumnezeu primindu-L pe Domnul Isus ca Mântuitor al lui personal. Prin citirea Scripturii a înţeles că mântuirea era oferită omului păcătos pe baza lucrării Domnului Hristos, a morţii Sale pe cruce, şi nu în temeiul eforturilor omului, Ca să placă lui Dumnezeu. Îndată ce şi-a terminat traducerea Noului Testament, Cornilescu a trimis o copie preotului Popescu. Ea a ajuns la Teodor în timpul lui cel mai greu de întristare şi de amărăciune: Atena, soţia lui, tocmai murise. În durerea lui, s-a îndreptat spre Dumnezeu din adâncul sufletului.

Teodor a citit acea traducere actuală, clară, a Cuvântului lui Dumnezeu, sorbind apă proaspătă pentru sufletul lui însetat.

Întoarcerea la Dumnezeu

Există tendinţa de a-ţi prezenta întoarcerea la Dumnezeu în cuvinte care ar arăta cum tu L-ai căutat. Însă nu omul, ci Dumnezeu iniţiază mântuirea şi-i atrage pe oameni la Sine. Omul este cu totul înclinat spre păcat şi nu-L poate dori pe Dumnezeu; de aceea lucrarea plină de har a Duhului Sfânt este cea care descoperă păcatul şi-l face pe păcătos să se întoarcă la Dumnezeu, să înţeleagă adevărul şi să-i dea răspunsul corect.

În „Noua Revistă Bisericească” din august 1923, într-un articol lung, intitulat „O mărturisire care poate fi unora de folos”, Teodor Popescu a istorisit cum s-a întors la Dumnezeu. Cel puţin câteva fragmente din acest articol sunt absolut necesare pentru a înţelege ceva din felul în care a lucrat Dumnezeu în el această naştere din nou:

„Era în anul 1918. De la o vreme, o neînţeleasă nemulţumire începea să-şi facă loc în inima mea. Nu puteam să spun de ce. Sănătatea mea şi a celor ai mei nu lăsa nimic de dorit... Nu ştiu ce m-a făcut după aceea să mă ocup, pe cât puteam, cu problemele suferinţei. Concluzia la care am ajuns nu cuprindea cine ştie ce lucru nou. In faţa suferinţei, cel mai bun lucru este să-ţi pleci’ capul smerit şi să taci; revolta nu este bună

la nimic, doar îţi măreşte suferinţa …”

În acest timp, soţia lui a avut o gripă cu complicaţii şi după 11 zile de zăcere a murit, cu toată îngrijirea medicală care se putea da atunci. Teodor a rămas zdrobit. De la moartea fratelui său, Ioan, nu mai simţise o întristare aşa de profundă. Moartea soţiei a redeschis adâncul înfiorător al întrebărilor cu privire la moarte.

În articolul publicat continuă:

„Eram acum în împrejurarea când aveam să pun în practică lecţia învăţată teoretic. Nu m-am răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dar tot nu mă puteam opri de la a-I cere socoteală, zicându-I adesea în gând: «De ce, Doamne? De ce această durere asupra mea? Cred că nu sunt cel mai rău slujitor al Tău. Atunci de ce vrei să mă distrugi?» Oh, în neştiinţa mea, mă consideram că lucrez pentru Dumnezeu, pe când în realitate tot ce făceam nu era decât împlinirea unei slujbe ca oricare alta, ca să am cu ce trăi. Mă chinuia şi întrebarea: Eu, care sunt preot şi slujesc lui Dumnezeu, nu ştiu unde s-a dus soţia mea! … In jalea mea, mulţi mi-au spus cuvinte de mângâiere. Nespus de mult mă dureau însă cuvintele acelora care credeau că mă mângâie cu soluţiile lor străvezii, că de acum încolo calea spre episcopat mi-e deschisă. Să mă îndrept spre mănăstire? Aveam o impresie detestabilă despre mănăstire … Chiar înainte de a intra în şcoala suferinţei, un gând se furişase adesea pe primul plan al cugetărilor mele, gând pe care îl alungam ca pe o pasăre neagră venită să-mi strice buna dispoziţie. Acum, când mă aflam în şcoala suferinţei, gândul acela nu-mi mai dădea pace şi nu se mai lăsa alungat. El mă silea să-mi zic tot mai des: Iată ce este omul! îţi faci planuri peste planuri şi toate se spulberă într-o clipă. Te gândeai tu că soţia ta va trece dincolo aşa de curând? Poate că mai curând decât îţi închipui tu va veni şi pentru tine clipa când te vei duce înaintea lui Dumnezeu …la judecată! Ba încă îmi şi închipuiam ce mă va întreba Dumnezeu:

– Ce ai fost pe pământ?

– Preot.

– Care era datoria ta de preot?

– Să aduc suflete la Tine.

– Ai adus vreun suflet la Mine , spune-Mi un nume despre care să se poată spune cu adevărat că prin tine a fost adus la Mine.

Aici nu mai găseam nici un răspuns, pentru că, cu tot întunericul care mă stăpânea, nu eram aşa de mărginit încât să cred că prin vreo slujbă bisericească se aduc suflete la Dumnezeu. Toată lucrarea pe care o socoteam bună în faţa ochilor mei şi lăudată de alţii s-a nimicit cu desăvârşire în faţa lui Dumnezeu. Mi se părea atunci că ar fi drept din partea Lui să-mi zică: „Pleacă de la Mine”, cuvinte care izbeau în sufletul meu cu înfiorare.

Atunci şi numai atunci s-a pus pentru mine marea întrebare: Dar eu sunt aşa cum vrea Dumnezeu să fiu? … Şi m-am pomenit îndemnat să caut să mă lămuresc asupra expresiei «întoarcere la Dumnezeu».

Prietenul meu, Dumitru Cornilescu, era în acest timp în Moldova. Auzind de greaua încercare prin care treceam, mi-a scris cuvinte de mângâiere, însă într-un limbaj pe care nu prea îl pricepeam … Ca unul care cunoştea acum din experienţă ce înseamnă a se întoarce un suflet la Dumnezeu, a căutat să mă ajute, scriindu-mi o scrisoare lungă, pe care am citit-o fără să o înţeleg … Aceasta se petrecea în perioada decembrie 1918 – mai 1919 … Ţin minte ca acum când a început să străbată o rază de lumină în sufletul meu tulburat şi întunecat, în duminica în care pentru prima dată în predică îl prezentam pe Domnul Hristos ca Cel care ne scapă de pedeapsa pe care o meritǎm, pentru că suntem păcătoşi. Înfăţişam cerul înnorat, se auzeau tunete groznice, fulgere brăzdau cerul … Locuitorii pământului fugeau îngroziţi în toate părţile, fiecare având în spinare o povară grea, care atrăgea trăznetul asupra ei. Era povara păcatelor … Dar undeva, deoparte, stătea cineva îmbrăcat în veşmânt alb şi cu glas duios le spunea tuturor: „Veniţi la Mine, pentru că numai aşa puteţi scăpa de pedeapsa care vă ameninţă!”… Ocrotitorul acela, le spuneam eu, este Isus Hristos… însă dacă m-ar fi întrebat cineva cum poate fi Isus Hristos Izbăvitorul de mânia lui Dumnezeu, n-aş fi putut da nici o lămurire. Era pentru prima dată în viaţa mea când puneam păcatul în legătură cu Domnul Isus Hristos.

Nimeni nu mi-a spus că pentru ispăşirea păcatului a trebuit o jertfă ca aceea de la Golgota. În privinţa acestei jertfe aş fi fost gata să spun, ca oricare necredincios, că Isus a murit pentru ideile Sale. Niciodată, dar absolut niciodată nu mă oprisem asupra cuvintelor din crez: «Şi S-a răstignit pentru noi». Dar şi dacă m- aş fi oprit, prin cuvântul «noi» aş fi înţeles pe oricare altul, numai pe mine nu.

Punând în legătură păcatul cu Isus Hristos, am făcut paşi mari spre adevăr … Un glas lăuntric îmi spunea: «Bine, Isus a murit pentru păcatele oamenilor, ca să le ispăşească prin jertfa Sa, pe cruce, dar a făcut El aceasta şi pentru păcatele tale?» Dacă aş fi răspuns «da», spuneam cu gura pe jumătate. Să răspund cu îndrăzneală «nu», iarăşi nu puteam.

«Sunt eu un păcătos?» Iată întrebarea la care am ajuns! Şi ce greu era de dat răspunsul! Treceam în faţa oamenilor, dar mai ales în faţa mea însumi, drept un om foarte cumsecade, muncitor, cinstit, cu oarecare dar de sus … Nu luasem niciodată în serios păcatul … Acum însă făceam un lucru bun: citeam în fiecare zi Noul Testament … In felul acesta privirile mi s-au îndreptat mai mult spre Isus şi spre mine însumi şi am început să iau în serios păcatul şi să încep lupta cu el.

Acum, când am luat în serios păcatul, am văzut cât de mult mă stăpânea şi cât de mare nevoie aveam de iertare. Trecutul care altădată mi se părea de laudă, curat, nepătat, uni apărea acum aşa de păcătos, încât îmi era ruşine de el. De s-ar fi putut şterge cu desăvârşire acel trecut, ar fi fost cel mai bun câştig pentru mine …Dar cum?”